

Tennissoni elulugu.

Luuleteel 306 salmi.

Karl A. M. Tennisson,
sünd. 8. aug. 1883. a. Paala jõe kaldal, Lihwimaal.

Ma omal noorel elu a'al, Küll olen reisind kaugel maal.
Kord Afrikas ja Asias, Amerikas, Australias,
Ka Siberis ja tema ra'al, Seal wargapoiste isamaal.
Nüüd wõta waewaks waadelda, Mu elust laulu lugeda,
Siis leiad siit mu elu read, Mis kaua aega meeles pead.

Hind 20 top.

10-10-10

Tennissoni elulugu.

Luuleteel 306 salmi.

Karl A. M. Tennisson,

sünd. 8. aug. 1883, a. Paala jõe kaldal, Liiwimaal.

Ma omal noorel elu a'al, Küll olen reisind kaugel maal:
Kord Afrikas ja Asias, Amerikas, Australias,
Ka Siberis ja tema ra'al, Seal wargapoiste isamaal.
Nüüd wõta waewaks waadelda, Mu elust laulu lugeda,
Siis leiad siit mu elu read, Mis kaua aega meeles pead.

Fr. R. Krentzwaldi nim.
Eesti NSV. Riiklik
Raamatukogu

EA 11628

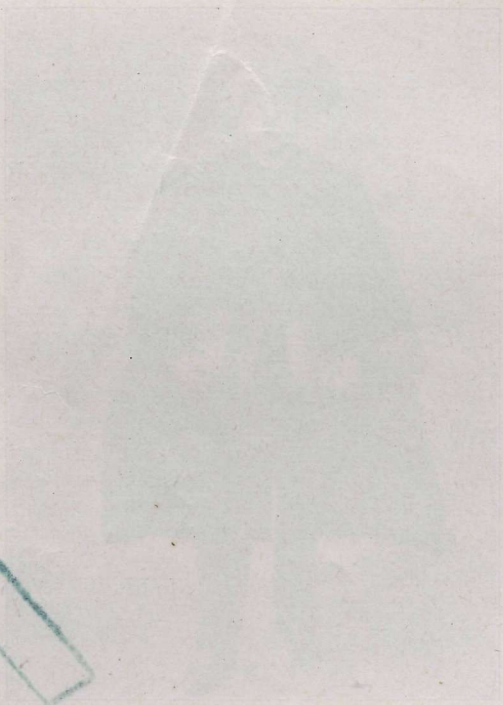
19

H. LEOKE'ISE
ARHIIV-RAAMATUKOGUST

894.545

Tennissoni elulugu

Andrussoni elulugu

H. LEOKS' 22
ARHIIV-RAHVAKOGU

Karl A. M. Tennisson

Siis kirjeldada...
Kõik kirjeldused...
Kõik kirjeldused...
Kõik kirjeldused...
Kõik kirjeldused...

Felsbergi ja Tetermanni trükk, Tallinnas.

Sissejuhatusesks.

Mina, järgnewa laulu kirjutaja, olen 8. aug. 1883 Paala jõe kaldal Liiwimaal, sündinud. Surm wiis mu wanemad, kui ma alles pisikene olin ja ma jäin kaitseta waeselapsena selle kurja ja tormilise maailma üksi järele, — maailma, mis mulle peale puuduse ja wiletsuse misgit muud ei pakkunud. Minu isamaja, kus ma sündisin ja lühikese lapsepõlwe kui unenäos mööda saatsin, seisis looduse poolt rikkalikult ilustatud maakohas, mis oma taimerikkuse, mühawate metsade ja mägestikkude ning orgudega taewalist paradiisi meeletuletas. Uhke rohuaed ümbritses meie maja, kus igasugused Eestimaa kliims kaswawad puud oma latwasid taewa poole tõstiswad, mis wahel tuuleõhul saladusliselt kohasiwad ja mille okstel linnud siristasiwad. Lopsakad wiljawäljad seisiwad ümberringi mis tuuleõhu liigutusel laenetawat merepinda meele tuletasiwad. Kõik oli nii ilus ja kaunis, et inimesel seal elades misgit soowida üle ei peaks jääma.

Kuid nüüd ei ole seda mitte enam, — ta on oma rohulaiaga kadunud ja selle asemel laenetab wõeras wiljapõld. Seda tahtis kuri saatus. Peale wanemate surma jäiwad mulle küll wiis wenda järele, kuid nende poolt ei saanud ma mingisugust abi ega kaitset, ehk nad küll täieealised oliwad. Üleaedne naaber wõttis mind oma walitsuse alla, kes aga minuga weel külmemalt kui koe-

raga ümber käis. Peale selle sain ma ühte mõisa, kus minuga niisama toorelt ümberkäidi. Seda ei tahtnud ma kauem wäljakannatada ja põgenesin ära. Ma rändasin Riiga selle hea lootusega, seal kroonu muusekandiks hakata, kuid see plaan läks nurja, ja ma sattusin suure wiletsuse sisse: linn oli mul wõeras ja ma ei teadnud mis peale hakata. Seal juhtus mulle imelik õnn wastu tulema: ma sain juhtumisi ühe rikka juudi kaupmehega tuttawaks, kes minu peale halastas, mulle omas majas warjupaika andis ja mind koguni kaubanduse kooli omal kulul õppima pani. Kuid see õnn ei õitsenud kaua: see juut wiidi wangi, kus ta ka suri ja ma jäin jälle ilma abita. Siis aga sain ühe laewa kapteniga kokku, kes mind oma laewa peale kajutipoisiks wõttis ja nüüd algas minu reis mööda laia ilma mida ka järgmine laul kirjeldab.

**Las' wastased küll wahti' —
Löön siiski laulu lahti.**

1.

Oh Eesti rahwas, kuule sa,
Sull' omast elust laulan ma;
Need sõnad, mis siin laulu sees,
On sündind lood kõik silma wees.

2.

Ma Balti pinnal, Liiwimaal,
Wiljandi kreisis, Põltsamaal,
Seal ilma olen sündinud
Ja lapsepõlwes kõndinud.

3.

Ma kaswasin kui waga taim,
Mul elas sees üks kõrgem waim,
See tungis läbi tulest, weest,
Mind warjas, wale wõimu eest.

4.

Kui pikemaks ma sirgusin
Ja mõned aastad kõndisin,
Siis minu ärmsaid wanemaid
Surm wiis neid hauda mõlemaid.

5.

Nüüd kurja ilma üksinda
Jäin ma siis noorelt elama;
See ilm, kust tõde kadunud
Ja õigus maha tallatud.

6.

Kus rahwas walet usuwad
Ja musta kuube musuwad,
Nad tõde ära salgawad
Ja pühadust ka põlgawad.

7.

See on see ilm, kus piin ja rist. . . .
Siin kõndis ükskord Jesus Krist,
Kes rahwal' tõde õpetas
Ja wale wõimu lõpetas.

8.

Siis minu kord siin tuli ka,
Nüüd seda ilma proowida,
Et pidin ära nägema,
Kuis hõelus wõtab elada.

9.

Ei olnud ühtgi abimeest,
Kes oleks kannud hoolt mu eest;
Pool halasti ja nälgas ka
Nüüd pidin vonni orjama.

10.

Ei tohtind õigust nõuda ma,
Ei härral' silmi waadata,
Waid pidin seega leppima,
Tal tänu, kiitust andma ka.

11.

Küll süda walutas mull sees,
Miks olen ma nii rumal mees,
Et lasen ennast siduda
Nii suure orjakõiega.

12.

Mul linnud lensid silma ees
Ja kalad ujusid ka wees,
Neil wabam elu ilma maal
Kui minul, nende kuningal.

13.

Ma wiimaks järel mõtlesin
Ja mõisast ära putkasin;
Mind Jumal loonud kuningaks,
Ei mitte mõisa moonakaks.

14.

Siis passi wallast palusin
Ja Riia poole ruttasin.
Nüüd Walga, Wolmar, Wõnnu ka,
Neist läksin läbi ruttu ma.

15.

Nüüd Riia linna jõudsin ma,
Sain selle tee otsa ka.
Ma seda linna waatasin
Ja rahwa elu proowisin.

16.

Kõik kuulsad linnad ilma sees
On tähtsuseta Riia ees,
See on üks linn, seal Düüna ra'al,
Ta sarnast pole Wenemaal.

17.

Seal uulitsad on ilusad
Ja rohu platsid toredad,
Sealt linnast läbi jookseb kraaw,
Mis teda wäga ilustab.

18.

Ta kalda peal on kõnnitee
Ja sillad tehtud üle wee;
All luigad ujuwad seal wees,
Nad iluks rahwa silma ees.

19.

Seal keskel linna on üks park,
Küll see on ka üks ime wärk,
Tall mängib sees prii muusikas,
Kus rahwas käiwad kõndimas.

20.

Seal kõike rahwasugusi
Weel praegu näha alati,
Küll Türki ja ka Hiina meest
Saad näha Riia linna seest.

21.

Ma wõiks weel palju kirjelda
Ja Riia elust luuleta,
See luuletus ei oleks patt, —
Ma wabandan, et aeg on napp.

22.

Ei Riias kaua wiibind ma,
Sain laewa peale teenima.
Ja aurulaew „Neptuuniga,“
Ma sõitsin Riias reisima.

23.

See laew läks kauge reisile.
Üle okeane sõitsime.
Kolm kuud meil kestis mere tee
Kui kindla maale jõudsime.

24.

Meil jõudis kätte Afrika
Ja wiimaks ka Australia.
Ei leppind kapten sellega,
Waid sõitsime weel India.

25.

Siis olin laewast tüdinud,
Ja mere haigust põdenud.
Ei tahtnud enam sõita ma
See aurulaew „Neptuuniga.“

26.

Küloni linnas, Indias,
Kus mustad rahwas elamas,
Seal põgenesin laewast ma
India metsa rõemuga.

27.

Kolm päewa metsas magasin
Ja mere sõidust puhkasin.
Ma wiimaks üles ärkasin
Ja Jumalat ka tänasin.

28.

Ma ohkasin, oh kodumaa,
Sa elad Saksa waimuga;
Need saksad on kui priiskajad
Ja rahwa raha raiskajad!

29.

Ei sellepärast enam ma
Wõind Balti pinnal elada.
India metsas pean ma
Murdjate seltsis wiibima.

30.

Metsloomadki on paremad
Kui Balti sakste wanemad,
End trööstisin see mõttega —
Ja silmast püh'ksin pisara.

31.

Kolm päewa kurwa meelega
Ma olin metsas söömata,
Siis paastusin ja palusin
Ning Baltimaa eest hulusin.

32.

Ma ohkasin, oh Jumal Sa,
Nüüd wabasta see rahwas ka!
Kui sai see palwe palutud
Siis kurbtusest sain wabastud.

33.

Nüüd küla poole astusin
Ja musta rahwast terwit'sin,
Ma söögiisu tundsin ka
Ning tahtsin toitu küsida.

34.

See kurwastas mu waese meelt,
Et ma ei mõistnud rahwa keelt,
Neil näpuga ma näitasin
Ja seega tumma mängisin.

35.

Üks aasta ma seal elasin
Ja rahwast tundma õppisin;
See rahwas küll on paganad, —
Kuid siiski wabalt elawad. —

36.

Seal misjonärid hulguwad,
Neil ristiusku pakuwad,
Et nad see ristiusuga
Saaks seda rahwast rõhuda.

37.

Kord kuulsin oma kõrwaga
Kui rahwal' jutlust ütles ta:
„Me taewa teile kingime,
Maa, see eest pandiks wõtame.“

38.

Siis paha oli minu meel,
Et sarnast kelmi*) kuulsin weel,
Kes rahwast püha sõnaga,
Nüüd orjaks tahab siduda.

39.

Ma wõtsin rindu südame
Ja läksin mehe jutule;
See peale mees nii wihastas,
Mull püssist paugu kihutas.

40.

Ei jäenud üle mul muud nõuu,
Kui jooksin metsa üle jõuu;
Ka sinna koerad puretas,
Mul kintsud lõhki rebistas.

41.

Sain kätest, jalgest haawatud
Ja riided lõhki rebitud;
Wiis koera hamba jälge sealt,
On praegu leida käte pealt.

*) Ka tunnen mehi tublisid, Kes pole ülekohtused.

42.

Kaks päewa olin suremas,
Mul polnud hinge aitamas;
Ma olin hirmsa walu sees,
Neis koera hamba haawades.

43.

Nüüd wiimaks paksu metsa seest
Kaks neegrit leidsiwad mind eest,
Nad mulle abi andsiwad,
Mind seljas koju kandsiwad.

44.

Kolm kuud mind parandasiwad,
Mull süüa, juua andsiwad,
Nad muret mu eest pidasid
Ja paigast paika wedasid.

45.

Mul jalad olid eluta,
Ei jõudnud ise kõndida;
Mul arstiabi andsiwad,
Mind wiimaks terweks tegiwad,

46.

Ma hakkasin ju toibuma
Ja jälle jalgel kõndima.
Kui tuli terwis tagasi,
Mis mõrtsuk rööwind wägise.

47.

Siis sellest kallist kohast ka,
Ma pidin jälle lahkuma,
Sest sealt ju oli himu täis,
Mul jälle peale algas reis.

48.

Siis jumalaga jätsin neid,
Kes oliwad mind terweks teind.
Nüüd Singaburi sadama
Läks teereis purjulaewaga.

49.

Ei Singapuris kaua ma,
Wôind ilma tööta elada;
Seal suures metsas, mägedes,
Kus linnu sitt*) on lademes.

50.

Seal labidaga pidin ma,
Nüüd linnu sitta kaewama.
Sain mõned pensid tunni eest,
Need toitsid jälle reisimeest.

51.

Ei selle tööga enam ma,
Nüüd tahtnud ennast waewata.
Kuu aega tööd seal tegingi,
Sain palgaks mõne sterlingi.

52.

Sealt Inglis' laew „Britania,“
Läks kaubaga Japania,
Siis ühes ma see laewaga,
Sain Singaburist reisima.

53.

Kui Japanisse jõudsin ma
Ja seda rahwast nägin ka,
Siis suure imestusega
See pani mind küll mõtlema.

54.

Et seda maad nüüd näha sain,
Mis teada ei wôind minu waim.
Seal rahwas tarkust uurisid
Ja sõja kunsti õppisid.

55.

Ei Jaapanis nüüd kaua ma,
Küll wôinud seekord elada;
Sealt sõitsin passaseriga
Siis Port-Arturi sadama.

*) Inglise rahamehed walmistawad linnu sitast kallist põllurammu, mis ka' meie maal pruugitaw on.

56.

See on küll kindlus ilma peal
Ta sarnast pole siin, ei seal.
Seal tehtud suured mulla mäed,
Kus taga seiswad sõjawäed.

57.

Seal loodud kantsid, wägewad,
Peal sõjariistad tugewad;
Seal sees ka wäike linnake,
Mis elamiseks rahwale.

58.

Ei Port-Arturis paigal ka,
Mul polnud aega elada.
Sealt aurulaew „Koreaga“
Wladiwostoki sõitsin ma.

59.

Wladiwostok, ei Hiina maa,
Ei neist wõi laulu luuleta:
Seal ülekohut nägin ma,
Pean oma suu nüüd kinni ka.

60.

Wladiwostokist sõitsime,
Siis Sahalini saarele;
Kuu aega elasin ma seal,
Siis Sahalini saare peal.

61.

Seal teenisin ma kalameest
Ja noota tõmbasin ka weest.
Ma wiimaks nooda wiskasin
Ja mäetööle astusin.

62.

Wiiskümmend sülda alla maa,
Mind wiidi kulda kaewama.
Seal mõned päewad töötasin
Ja reisiraha teenisin.

63.

Seal töö! oli palju wangisid,
Weel rohkem katersalisid.
Ei wõind ma kuulda helinat,
Seda hirmust raude kõlinat.

64.

Ma ohkasin oh, Jumal Sa,
Tee waesed wangid wabaks ka,
Nad kõik ei ole süüdlased,
Waid mõned päris õiglased.

65.

Oh armas hing, kes waba sa,
Nüüd ära wangi naera ka:
Just nõndasama sinust ka
Wõib saada raude kandija.

66.

Ka seda tööd siis jätsin ma
Ja läksin jälle reisima.
Ma ist'sin aurulaewale
Ja sõitsin Habarowskisse.

67.

Ei Habarowskis seisnud ma,
Sealt sõitsin raudtee rongiga.
Harbiini linna wiimaks sain
Ja sinna seisatama jäin.

68.

Harbinis wähe puhkasin,
Siis Siberisse ruttasin;
Oh Siber, Siber oled sa,
Sa wargapoiste isamaa!

69.

Nüüd pidin ma seal reisima
Ja seda maad ka uurima.
See on üks maa, üks kallis maa,
Ta sarnast pole leida ka.

70.

Seal põlised on metsa puud,
Wõiks laulu riimi mitu kuud.
Seal suured laaned, lagedad,
Kus seiswad karjapidajad.

71.

Seal on ka kallist wiljamaad,
Wõib leida kulda, hõbedad.
Mis mõtleb süda, ütleb keel,
Kõik Siberist on leida weel.

72.

Nii Siberis ma reisisin
Ja raha ära raiskasin.
Ei piletid wõind osta ma,
Ei wõind ma raudteel sõita ka.

73.

Nüüd mitu tuhat wersta ka,
Wist olin jala reisind ma. — —
Mull' jõudis kätte Tshita linn
Ja wiimaks Koobi kõrwe pind.

74.

Neist ruttu läbi läksin ma,
Kul polnud asja oodata.
Mui otsa sai mul kõrb tee,
Siis nägin warsi Baikal' wee.

75.

Seal kaldal wähe puhkasin
Ja seda järwe waatasin:
Seal wäga ilus elada,
Ei nuriseda wõinud ma.

76.

Seal kõrged kaldad, kaljumäed,
Kus hüppawaid metsloomi näed;
Seal kohad kõige kenamad,
Mis harwa ette tulewad.

77.

Mull algas jälle reisitee.
Irkutski poole üle wee.
Ma ühe aurupaadiga,
See üle järwe sõitsin ka.

78.

Mul wiimaks lõppes järwe tee,
Sain teise poole kaldale.
Siis algas jälle jala reis,
Tee läbi paksu metsa käis.

79.

Seal metsas juhtusin siis ma,
Ka kokku rööwli algaga:
Mind enda seltsi wõtsiwad
Ja oma külas' wiisiwad.

80.

Seal wiinaga mind jootsiwad,
Mull süüa, juua andsiwad,
Et pidin kokku leppima
Ma täitsa nende seltsiga.

81.

See küla oli weider ka,
Ei taast wõi laulu luuleta.
Seal olid hullud hurtsikud,
Kui rööwli koopaks kaswanud.

82.

Muud mööblid polnud maja sees,
Kui ainult pliit, kus pada kees;
Ei pinki, tooli olnud seal,
Ei toitu söödud laua peal.

83.

Neil aknal polnud klaasi ees,
Waid looma põiest ruudud sees;
Neil loomanahk oli riieteks,
Puu koored jalawarjudeks.

84.

Nad päewal käisid rööwimas
Ja öösel külas magamas;
Ka palju naisi pidasid
Ja porduelu elasid.

85.

Ei wõind ma leppi nendega,
Ei nende pordu eluga;
Ei ära jooksta tohtind ma,
Siis oleks maha löödud ka.

86.

Küll olin mõttes murega,
Ei tea, mis pean nüüd tegema? —
Üks ööse pikse wihmaga,
Sain ma sealt külast putkama.

87.

Siis jooksin ühe puhuga,
Ei tea kui palju korruga.
Ma wiimaks ära wäsisin
Ja metsa maha istusin.

88.

Ei enam hirmu tunnud ma,
Ka uinusin siis magama.
Kui hommikul ma ärkasin,
Siis kohe ära kohkusin:

89.

Ei teadnud teed, kust tulnud ma,
Wõi kuhu tahtsin reisida,
Ma olin ära eksinud,
Mu mõtted olid segatud.

90.

Seal hundid, karud hulkusid
Ja omal toitu otsisid.
Nad trehwasid mind nägema,
Mind tahtsid murdma hakata.

91.

Siis põrgu hirmu tundsin ma.
Kui surma nägin silmaga.
Siis püüdsin ennast warjata,
Kord wäikse kawalusega:

92.

Nüüd muutsin ennast surnuks ma
Ja hoidsin hinge kinni ka.
Mu peale karu jooksis ka,
Kell' mõte murdma hakata.

93.

Mind karu seekord nuusutas
Ja siis mind surnuks tunnistas.
Mind puutumata jättis ta
Ja ise putkas minema.

94.

Nii peasesin ma eluga,
Siis selle kawalusega:
Ei karu surnud puuduta,
Ei raibet tema armasta.

95.

Siis hakkasin seal astuma,
Mul polnud mingit mõtelda.
Ma mööda metsa hulkusin
Ja endal toitu otsisin.

96.

Ma wiimaks leidsin endale,
Siis ühe metsaliste tee.
See tee läks ikka edasi,
Kuni Leena jõe kaldani.

97.

Seal kalda peal ma istusin
Ja wähe aega puhkasin.
Ma mõtelsin, mis moodiga,
Pean üle jõe nüüd minema.

98.

Küll ainult ujumisega,
Pidin üle jõe minema,
Ma panin riided kimbusse
Ja köitsin pea laele.

99.

Sell wiisil wette hüppasin;
Ja Leenast*) üle ujusin;
Nii wiisi suure waewaga,
Ma peasin kaldal' eluga.

100.

Seal riided selga tõmbasin.
Ja jälle teele tõttasin.
Kolm nädalat sain reisinud
Ja ennast hirmsast waewanud.

101.

Ei leidnud ühte inimest,
Ei ühte elumajakest.
Küll söögi nälga tundsin ma,
Ei olnud miskit parata.

102.

Sel wiisil pidin reisima,
Pool tooreid pähklaid närima.
Ei leidnud pähkliid igalt poolt,
Siis rohu juured kandsid hoolt.

103.

Ka seda waewa, muret ma,
Ei jõua praegu kirjelda,
Mis tunnud tühjas laanedes,
Seal Siberimaal reisides.

104.

Kui wiimaks suure waewa peal',
Ma raudtee wilet kuulsin seal:
Siis süda hüppas rõemuga,
Et juba raudtee ligi ma.

*) Leena jõe sees oli kolm saart, iga saare-peal pidasin ma puhkeaega.

105.

Ma waksalisse ruttasin
Ja oma häda kaebasin;
Natshalnik oli hea mees,
Tal õige süda oli sees.

106.

See kinkis mulle pileti.
Sain õnnega Irkutskini.
Seal elasin ma rõemuga,
Ma polnud enam üksinda.

107.

Irkutski linna waatasin
Ja rahwast tundma õppisin.
Seal majad mustad, madalad
Ja rahwas ka on rumalad.

108.

Sealt hakkasin ma reisima,
Europa poole tulema.
Irkutski linnas olin käind
Ja Süda-Siberit ka näind.

109.

Mul jala tee küll oli lai,
Irkutski kaugel maha jäi.
Ma Krasnojarski wiimaks sain
Ja sinna seisatama jäin.

110.

See on üks kena linnake,
Ta kuulsaks saanud mitmele.
Seal jõe peal ka üks tugew sild,
Kust üle sõidab auru tõld.

111.

Ta oma iludusega,
Ka mõnda meest wõib rõemusta.
Seal Jeniseiski jõel ka,
Wõib sõita aurulaewaga.

112.

Ta ümbruses on kena maa,
Wôib rôemuga küll elada:
See kõige rikkam raha paik,
On Krasnojarski ümbrus kõik.

113.

Sealt jälle reism'a hakkasin.
Ja Tomski poole kõmpisin.
Ma jõudsin Daiga jaamani
Ja wiimaks Tomski linnani.

114.

Ma Tomski linna vaatlesin.
Ja rahvast tundma õppisin.
Ta kodanikud rändajad,
Kes sehwtimed, kauplejad.

115.

Need oma äri ajavad
Ja reisijaid ka petavad,
Ka suurem jagu nende seas,
On hukka läinud noores eas.

116.

Neid kohtuga on trahwitud
Ning Siberisse saadetud.
Nüüd nad seal kaugel elavad
Ja teewad, mis nad mõtlewad.

117.

See wargapoiste isamaa
On nende armas kodumaa.
Seal on neil oma seadused
Ja ise moodi õigused.

118.

Mul Tomski linn sai waadatud
Ja rahwas läbi proowitud.
Ma tüdimust seal tundsin ka
Ja läksin jälle reisima.

119.

Üks kuu olin jala reisindki,
Siis jõudsin ma Tseljääbinski.
Ma tänades siis tõstsin käed,
Sealt paistsid mul' Uraali mäed.

120.

Tseljääbinskis ma puhkasin
Ja tema ümbrust waatasin.
Sealt lõppemas on Siberi,
Ulatab weel ainult Ufani.

121.

Mind ootas jälle hirmus waew,
Et kätte jõudis reispäew.
Ma panin tööle jalad, käed,
Et lõppeksid Uraali mäed.

122.

Kui mööda jõudsid nädalad,
Mull otsa saiwad kopikad.
Teel sõdisin ma näljaga —
Sain siiski Ufa eluga.

123.

Üks väga ilus elu seal,
On Walge jõe kalda peal,
Seal rahwas elab rahuga
Ja Muhameti usuga.

124.

Paskirid ja ka Tatarid,
On rahwas, kes seal elasid.
Neil on seal palju hobusid,
Wist igal küll on sadasid.

125.

Küll imelik on Ufa maa
Tast' wõiks küll palju luuleta.
Ei ole miskit parata,
Ees ootab mind weel Türgimaa.

126.

Siis Ufast raudse ruunaga
Samara linna sõitsin ma,
Siis olin mõne tunniga
Ma Wolga kaldal korraga.

127.

Ma raudse ruuna jätsin siis,
Samara linna waksalis,
Sealt läksin linna kõndima,
Ta toredust ka waatama.

128.

Üks ime loodus küll on seal,
Linn seisab kõrge künka peal;
Seal uulitsad on siledad,
Ka kirikud on toredad.

129.

All orus woolab Wolga seal,
Paks põesastik ta kalda peal.
Seal päike paistis palawast
Ja piinas mind ka koledast.

130.

Siis Samarast ma lahkusin
Ja Saratowi reisisin,
Üks rubla maksin sõidu eest,
Laew linna wiis siis reisimeest.

131.

Weel taga toredam oli see,
Kui sinna sõitsin üle wee:
Seal wastas seisid sandarmid,
Kes passi mu käest küsisid.

132.

Mul polnud passi näidata,
Waid wangi tapp oli oodata.
Seal käed mul kinni nõõriti
Ja siis mind türmi saadeti.

133.

Mu käest nüüd türmis kūs'ti ka,
Kus on su paik ja kodumaa?
Seal ütlesin, et Türgimaal,
Ma olen sündind omal aal.

134.

Siis sai mind läbi proowitud
Ja türklaseks sorteeritud.
Mind saadeti prii küüdiga,
Odessa wangitapiga.

135.

Seal nägin Türgi konsulid
Ja tema auusat ametit.
See saatis siis mind koguni
Üle mere Konstantinopoli.

136.

Seal ootasid mind puna pääd,
Kes raudu panid minu kääd.
Mind kinni hoidsid Türgi käed
Ja tapariistus sõjawäed.

137.

Siis Türgi kohtu poole ka,
Seal hakkasin ma astuma.
Mul õitsiwad weel rõemu raad,
Et rauad olid suuremad.

138.

Need üle käte wiskasin.
Ja ise jooksu putkasin.
Nüüd anti tuld, et hulus tuul, —
Ei tabanud mind siiski kuul.

139.

Mul seekord Türgi meestega,
Kül oli hirmus wõidelda.
Mul lõppes wiimaks seegi waew,
Siis jälle õitses rõemu päew.

140.

Kui kätte jõudis pime öö
Ja lõppen'd oli päewa töö,
Siis trehwas pikse wihma hoog,
Mis laenetas kui wete woog.

141.

Siis kinni püüda wõimata
Mind oli suure wihmaga.
Ma olin märg ka kaelani
Ja külmetasin hullusti.

142.

Kui ühte kohta leidnud ma
Omal warju paika hirmuga,
Sealt leidsin lahke härra seest,
Kes kandis hoolt siis minu eest.

143.

See uued riided kinkis mul,
Olin jälle härra, oh sa hull.
Seal oli ilus elada, —
Ei mõista seda luuleta.

144.

Seal põrand läikis marmorist
Ja lagi selgest sammetist;
Seal uhked mööblid seisiwad,
Mis mõistuse üle käisiwad.

145.

See herra elas üksinda,
Oma wäga suure waraga.
Ta oli üks sealt rikastest,
Rind hiilgas tal priljantidest.

146.

Kõik wara mulle lubas ta,
Kui seltsiks jäen tall' elama. —
See pani mind küll mõtlema, —
Mis selts peaks ma tal' olema?

147.

Siis süda walutas mul sees,
Et see on küll üks weider mees!
Mind kutsus ta siis magama
Ja leiba luusse laskema.

148.

Kui sain ma teada saladust
Ja tema kelmi kawalust:
Tal meeldis häbemata töö
Ja piinas mind siis läbi öö.

149.

Ma wiimaks elu — surmaga,
Sain tema juurest putkama.
Ma aknast alla hüppasin
Ja uulitsale kukkusin.

150.

Ma tänasin luid, konta häid,
Et need weel mulle terweks jäid.
Sealt põgenesin waluga,
Ma waksalisse rutuga.

151.

Kui wagunisse astusin,
Siis pingi alla pugessin.
Ma seda tegin hädaga,
Muud polnud misgit parata.

152.

Seal raha puudust tundsin ma
Ja sõit oli muidu wõimata.
Mul pingi all oli ruum küll napp. . .
Ka sisse astus wene papp.

153.

Ta laia kuube kahutas
Ja üle pingi lahutas.
Nüüd õnn mull tuli Siionist,
Ei näinud mind seal keegi wist.

154.

Ta ütles mull: „Poeg, лежи sa,
Ees ootab meid nüüd püha maa.“
Nii wiisi ilmu kopkata,
End Smürna linnast leidsin ma.

155.

Kui astsin maha waksalis,
Seal Smürna linna krepostis,
Siis paistsid silma palmipuud,
Mis meeles seisid mitu kuud.

156.

Üks ilus paik seal pühal raal,
On Smürna linn küll Türgi maal.
Kui linnas wähe ringi käid,
Sealt leiad wõeraid reisijaid.

157.

Maal kukurus ja maisi põld, —
Ei sõida tee peal saksa tõld. —
Maa talurahwa omandus
Ja nende laste pärandus.

158.

Mul meelde tulid Balti maad,
Kus rahwas Saksa orjawad:
Ka seal on kallis wilja põld, —
Kuid tee peal sõidab Saksa tõld. —

159.

Maa pole rahwa pärandus, —
Waid mõisa härra omandus.
Seal rahwas elab rabades
Ja orjab vonni õhkades.

160.

Siis hale oli minu meel,
Et halwad asjad ilmas weel.
Ma tahtsin weelgi reisida,
Ka palestinat uurida.

161.

Seal pambu selga tõmbasin,
Jerusalemma ruttasin.
Mul wiimaks lõppes mõeldud tee
Ja jõudsin püha linnale.

162.

Küll ma seal imet näha sain,
Mis teada ei võind minu waim.
Seal oli palju reisijaid,
Weel rohkem usu rändajaid.

163.

Seal õppisin ma keelesid
Ja tundma rahwa meelesid.
Küll rahwast igast riigist, maalt,
On leida püha linna raalt.

164.

Oh armas hing, kes tahad sa,
Weel rahwa sugu waadata,
Siis otsi Jahwa wärawad
Ja kõnni seda uulitsad.

165.

Siis wõid sa näha nägusid
Ja rahwa kombid tegusid,
Küll suure imestusega
Jäab igaüks siis mõtlema.

166.

See on küll linn maailma peal,
Ta nimi tuttav siin ja seal;
Ta Loojast loodud iluga,
Paneb mõne mehe mõtlema.

167.

Ma nägin oma silmaga.
Ju maad mis kuulnud kõrwaga.
See on see maa, kus piin ja rist, —
Seal kõndis ükskord Jesus Krist.

168.

Seal Jumal oli inime
Ja näitas tõe teed kõigile;
Kuis tuleb ilmas elada
Ja kümmet käsku pidada.

169.

Kes tahtwad õndsust pärida,
Need peawad nõnda elama,
Nii kudas õpetas ta ka,
Et sa pead uuest sündima.

170.

Kõik kurja pead sa wihkama
Ja porduelu põlgama;
Ei tohi tappa ligimest,
Ei ühte ainust inimest.

171.

Kus on nüüd jäend, mis õpetud? —
Kõik teiseti on muudetud!
Need muutjad sõitwad tõldades
Ja petwad rahwast põlgades.

172.

Neil alandus on kadunud
Ja uhkus paika asunud.
Nad pikki riidid kannawad
Ja rahwas neil auu annawad.

173.

Nüüd rahwal meeled segatud
Ja uskudega hullustud.
Tõe õpetus on kadunud
Ja jalge alla tallatud.

174.

Nüüd rahwas walet usuwad.
Ja musta kuube musuwad.
Nad porduelus elawad
Ja lihalustis sigiwad.

175.

Nüüd santa, waesid, wigasid,
Maailm on täis kõik hädasid;
Nüüd nälg ja katk neid tapawad
Ja noorelt hauda matawad.

176.

Ei inime ole lilleke,
Kes kaswab nõnda ülesse:
Sest inime tahab haridust
Ja noorelt kooliõpetust.

177.

Oh armsad hinged õppige
Ja elu rada juhtige.
Nii ärge endid koormake,
Ka lihahimu surmake!

178.

Siis saate tarkust, õpetust,
Ei tunne puudust, pahandust.
Kes taewariiki otsiwad,
Siis enda seest ta leiawad.

179.

Nüüd jätan seda õpetust
Ja teen tal' seekord lõpetust.
Nüüd räägin jälle Türgi raast,
Ehk sellest kallist pühast maast.

180.

See maa on nüüd kui rohustapp,
Seal walitseb ju Türg kepp.
Ma tahtsin teda uurida
Ja tema ilu waadata.

181.

Siis usurändajatega
Jordani jõe le läksin ma.
Ma seda jõe waatasin,
Ta lainetes ka ujusin.

182.

Ta kalda peal ma kõndisin
Ja tema ümbrust waatasin:
Üks imeilus elu seal,
Jordani jõe kalda peal.

183.

Seal wesi jookseb madalas,
Ta põhi pole sügawas;
Tal põhjas kaswab pilliroog,
Weel warjuks, kui on tuulehoog.

184.

Sealt usurändajatega
Ning Beduini karjaga,
Siis hakkasin ma astuma
Ja Surnumerd ka vaatama.

185.

Mull' tuli meelde Sodoma
Ja teine linn ka Komorra,
Nad mängisiwad patuga, —
Seks hääwiti neid tulega.

186.

Mull' silma paistis merehaud
Ja maa oli jalge all kui raud,
Kõik see oli soolast sulanud,
End nii kui rauaks walanud.

187.

Küll hirmus kurb on elu seal,
See Surnumere kalda peal;
Seal kuiwand puud on soola sees
Ja sool ka jääks on muutnud wees.

188.

Seal soola pangad tugewad,
Mis laenete sees mängiwad;
Ei kaldal wiljakandjat maad,
Näed ainult mõnda reisijad.

189.

Seal elu täiest' kadunud,
Kui surnuhauaks muudetud;
Ei näe seal lindu lendama,
Ei mingit looma elama.

190.

Seal paistwad kõrged kriidi mäed,
Mis iga reisija küll näeb;
Ka palju soola sambaid seal,
On Surnu mere kalda peal,

191.

Üht saab seal väga kiidetud
Ja Loti naoseks nimetud.
Ei tea ma täiest tõenda,
Kas on just Loti naene ta?

192.

Nüüd Surnumere jätame
Ja lähme jälle reisile.
Sealt jõudsim Tamaskuse
Ja wiimaks Õlimäele.

193.

Ma seda mäge waatasin,
Ja tema üle mõtlesin:
Küll tõeste imeilus seal,
On elu Õlimäe peal.

194.

Seal kirik kuldse torniga
Ja mitmesugu wärwiga.
See wenelaste omandus
Ja Slaawi rahwa pärandus.

195.

Küll Palestina, ilus maa,
Taast' wõiks ma palju luuleta,
Ei ole misgit parata,
Ees ootab mind Amerika.

elulugu.

196.

Siis läksin ühe waluga
Egiptusesse rahuga.
Seal nägin ma nüüd Punast merd,
Ei tarretand see minu werd.

197.

Sealt sõitsin auurulaewaga,
Nüüd warsti ma Italia,
Italias polnd elu kuld,
Seal mäed sülitasiid tuld.

198.

Sealt põgenesin hirmuga,
Siis Monte-Karlo riiki ma.
Seal nägin oma silmaga,
Ka mängupõrgut korraga.

199.

Küll see on põrgu ilma raal,
Ta sarnast pole kuskil maal.
See Monte-Karlo riigike,
On üsna kena kohake.

200.

Seal seitsesada inimest, —
Ma seda arwan umbes wist,
Need on kõik riigi rahwas seal,
See Monte-Karlo riigi peal.

201.

Kuuskümmend mundris sõjameest,
On leida selle riigi seest.
Need hoiawad seal rahu maas,
Ka on neil oma kuningas.

202.

Küll igast riigist, igast maast,
Seal leida ohwrid koledast,
Kes endid paljaks mängiwad
Ja elu sinna jätawad.

203.

Ei mängupõrgu meeldind mull,
See raharööwel, oh sa hull.
Ma Monte-Karlost lahkusin
Ja sealt Pariisi astusin.

204.

Pariisist aaurulaewaga
Brasiliasse sõitsin ma.
Küll oli pikk see mere tee,
Kui jõudsin Airu linnasse.

205.

See Airu linn Amerikas,
On palawas Brasiliias.
Seal jätsin selle laewa ma,
Ta peal ei passind teenida.

206.

See uus maailm, Amerika,
Ma proowisin seal elada.
Seal olid palawuse wööd,
Need piinasid mind päewad, ööd.

207.

Ka Amatsoni kalda peal,
On kõlanud kord minu heal.
Siis seda maad seal uurisin,
Sao-Paulu wiimaks juhtusin.

208,

Sao-Paulu on üks ilus riik,
Seal elab ise rahwa liik.
Sel' riigil on ka tühja maad,
Kes soowib, sealt ka põldu saab.

209.

Seal talwe külm on kadunud,
Sest rahwas teda põlganud.
Seal riisi põllud paistawad
Ja wiinamarjad kaswawad.

210.

Seal rahwas puhtust armastab
Ja mustust, roppust häwitab.
Seal talurahwa elu ka,
Mei' sakstega wõib wõrrelda.

211.

Sao-Paulust seekord lahkusin
Ja jälle reisi algasin,
Ma reisisin siis metsa teed
Ja mööda läksid päewad, ööd.

212.

Seal seisid pikad palmipuud,
Ma reisisin seal mõned kuud.
Mets' wahel pühi pidasin
Ja ahwidega mängisin.

213.

Küll oli lõbus elu seal,
Mul Amatsoni kalda peal.
Mul wiimaks lõppes siiski tee,
Sain okeani kaldale.

214.

Sealt leidsin jälle laewa eest,
Kes peale wõttis reisimeest.
Nüüd läksin jälle reisima,
Islandi saart ka uurima.

215.

Meil trehwas tagant perituul
Ja laew, see lendas nii kui kuul.
Torm hakkas merel mässama,
Ka laewa hirmsast lõhkuma.

216.

Nüüd kõrged laened uhtusid
Ja laewa ümber lükkasid.
Siis peasesin weel eluga,
Ma ühe kasti kaanega.

217.

Sealt mööda sõitis Saksa laew,
Kui oli käes meil wiimne päew.
Sell wiisil suure waewaga,
Meid peastis see laew eluga.

218.

Siis jõudsime Islandia,
Ju selle Saksa laewaga.
Siis Rõihjaweki linnas seal,
See on Islandi saare peal.

219.

Mind wiidi haigemajasse, —
Sest olin väga uimane. —
Seal mõned päewad uinusin
Ja jälle terwaks toibusin.

220.

Nüüd nägin ma Islandi saart
Ja seda kallist mere äärt.
Seal targad rahwas elasid,
Kõiksugu teadust õppisid.

221.

See kurwastas mu waese meelt,
Ei mõistnud ma Islandi keelt.
Ei sellepärast kaua ka,
Islandis wôind ma elada.

222.

Islandi saar nüüd nähtud sai, —
Weel meretee mull oli lai. —
Ees ootas mind siis Inglismaa,
Ka sinna sõitsin laewaga.

223.

Ma Londonisse wiimaks sain
Ja seisatama sinna jäin.
Üks suurem linn maailma raal,
On kuulus London, Inglismaal.

224.

Seal seiswad majad toredad
Ja uulitsad on ilusad;
Seal nägin kõrgeid tornisid
Ja uhkeid maja wormisid.

225.

Seal kole rikkus, kuulsus ees
Ja waesus tema kõrwas mees.
Tal rahwast seitse miljonid
On praegu leida elusid.

226.

Ta oma toredusega,
Küll iga meest wõib rõemusta.
Ka Temse jõgi jookseb seal,
Suur London tema kalda peal.

227.

Seal jõe peal palju sildasid,
Küll suuri ja ka wäikesid.
Üks on neist kõige wägewam,
Ta ehitus ka tugewam.

228.

Sest sillast üle olen käind,
Seal jookswat Temse jõge näind.
Peal purjetawad laewad seal,
All sõitwad raudteerongi read.

229.

Kui ilmas ma kord reisisin
Ja Londonit ka uurisin,
Siis oli Inglis waene maa,
Ta kuningas oli naene ka.

230.

Nüüd on seal ajad muutnud end,
Neil kuningas nüüd rahwa wend.
Nüüd on ta riik siin ilma peal,
Kes õigust teeb küll siin ja seal.

231.

Ka waesed neegrid ilma sees,
Nüüd tänawad teda silmawees.
Ta on neid palju awitand,
Ka orjapõlwest wabastand.

232.

Ka mina, waene reisimees,
Sind tänan omas südames.
Sa annad rahwal wabadust,
Ja kingid priiust, tugewust.

233.

Sind rahu Jumal kaitsku teal,
Seal kaugel meresaare peal.
Sull inglid hoidjaks andku ta,
Su rahwast kaitsku üle maa.

234.

Ma soowin, armas lugeja,
Ära Inglismaad nüüd põlga sa.
Ma olen kuulnud tihti weel,
Et teda laimab mõni keel.

235.

See küll on patt, kes seda teeb,
Kõik wägew waim siis seda näeb.
Kui keski tahab laimata,
See ilmas küll on armuta.

236.

Nüüd Londonist ma lahkusin
Ja Wenemaale juhtusin.
Ma sõitsin siis sealt Liibawi
Ehk õigem, — Wene piirini.

237.

Ma nägin jälle Wenemaad,
Kui möödas olid mõned a'ad.
Siit olin kaua kadunud
Ja ilmas ümber hulkunud.

238.

Üks ime lugu jälle seal,
Mull sündis selle laewa peal:
Ei lastud wälja ühte meest,
Neil passid wõeti enne käest.

239.

Mull passi polnud näidata,
Nüüd jälle tapp oli oodata.
Mind kinni wõtsid sandarmid
Ja mõned wahi soldatid.

240.

Mind tollihoone tassiti
Ja seal mu käest siis päriti:
„Kus on su paik ja kodumaa
Ja kuhu tahad reisida?”

241.

Siis oma juhtumise ma,
Seal wastasin neil luulega.
Siis herrad jäiwad mõtlema,
Mu elulugu kuulama.

242.

Neil andsin teada Türgi raast
Ja sellest kallist pühast maast.
Ka Asiast, Amerikast.
Australiast ja Afrikast.

248.

Neil rääkisin kus käinud ma,
Mis moodiga ma reisind ka.
Ma seisin julgust nende ees
Ja nägin, nende silmad wees.

244.

Siis armu mu peal heitsiwad
Ja mind siis wabaks mõistsiwad.
Wiis rubla maksin trahwi ma,
Sain wangi tapist wabaks ka.

245.

Siis sõitsin ma sealt Tallinna,
Seda kilu linna vaatama.
Ma seda linna waatasin
Ja rahwast tundma õppisin.

246.

Looduse poolest Tallinna . . .
Seal ilus küll on elada.
Seal seisab Rootsi kantsi rind,
Ka sinna paistab mere pind.

247.

Ei wõind seal nuriseda muud,
Waid rahwas wähe haritud.
See rahwas pole kuskil käind,
Waid ainult Tallinnad on näind.

248.

Kui näewad mõnda reisimeest,
Ehk mõnda neegrid ilma seest,
Siis murdu kokku jooksewad,
Kas elu tal' wõi wõtawad.

249.

Ma olen kaugel ringi käind,
Ei ole sarnast rahwast näind.
Ei tea nad ilmast, ega maast,
Waid ainult wäiksest Tallinnast.

250.

Ma mõtlesin, mis moodiga,
Pean Tallinnas nüüd elama?
Mul tulid meelde wäljamaad,
Berlini saapa wiksijad.

251.

Siis selle tööga tahtsin ma,
Ka Tallinnal end tutwusta.
Ma ostsin endal wärkisiid,
Ka pinslid, wiksi, harjasid.

252.

Siis Toompää kiwi trepi ees,
Seal tööle algas reisimees.
Mul Jumal õnnistas ka kätt.
Ja raha tuli nii kui wett.

253.

Küll söimata ma sain ka heast,
Siis selle lolli rahwa käest.
Ei aidanud küll nende nõuu,
Mul ajalehed andsid auu.

254.

Kui härrad seal patseerisid,
Siis rublad tasku weeresid.
Ma teenisin see suwega,
Wiissada rubla korraga.

255.

Kui jõudis kätte sügise
Ja tali tuli wägise,
Siis ma seal aru pidasin
Ja Soomemaale reisisin.

256.

Seal hakkasin studerima
Ja arstiteadust õppima.
Ei kestnud kaua seegi waew,
Mul jõudis kätte liisu päew.

257.

Mind otsimise telegramm,
Nüüd rändas ringi Wenemaal.
Ka tsirkulärid saadeti,
Mind kõigist paigust otsiti.

258.

Mind otsiti kui kala weest,
Ei põgenend ma nende eest.
Mind wälja andis Soomemaa,
Wiis Wene kroonut teenima.

259.

Nii pidin Soomest lahkuma
Ja sõjameheks õppima.
Mind Riia linna saadeti,
Isporski polku mõisteti.

260.

Seal teenisin siis mõned kuud,
Sain wiimaks wälja õpetud.
Siis lugu nii sai muudetud,
Odessa mind sai saadetud.

261.

Mäss oli tõusnud kaugel raal,
Odessa linnas Wenemaal.
Kui sinna linna jõudsime,
Siis hirmust pilti nägime.

262.

Linn põles tule leekides
Ja rahwas karjus röökides.
Seal warandus neil rööwiti,
Ka mustasada kiideti.

263.

Seal waesid juuta pekseti,
Neil lapsed lõhki tõmmati.
Oh Iumal halasta weel Sa,
Kül hirmust pilti nägin ma!

264.

Ka sõja trummid hüüdsid wäes
Ja surma tund mul oli käes.
Weel põlweli ma langesin
Ia Iumalat siis palusin.

265.

Mul tuli meelde püha käsk,
Mis kallim kui kuld, hõbe wask.
Mind sellepärast pekseti
Ja wiimaks wangi mõisteti.

266.

Siis seisin selle maja sees,
Kus raudsed trellid akna ees,
Seal palusin ma Jumalat,
Õöd, päewad oma Issandad.

267.

Siis lugu nii sai muudetud,
Et ma sain kloostri saadetud.
Üks kuu ma kloostris wiibisin,
Mu kõnest mungad kihasid.

268.

Siis hullu särki õmmeldi
Ja mulle selga topiti.
Mind pandi musta tõllasse
Ja wiidi hullumajasse.

269.

Kuus kuud siis lõhkujatega,
Ma pidin seltsis wiibima.
Mind sai seal läbi katsutud
Ja waimuhaigeks tunnistud.

270.

See peale lahti lasti mind,
Kui puurist wabaks saanud lind,
Nüüd olen kloostri elu näind.
Ka wangimajad läbi käind.

271.

Ma mõtlesin mis moodiga
Pean wabas ilmas elama,
Mul wiimn ekopik lõppes ka,
Ei enam wõind ma reisida.

272.

Mul tuli wiimaks weelgi nõuu,
Ei käinud see mul üle jõuu:
Ma tahtsin rahwast õpeta,
Neil õiget tarkust näidata.

273.

Ma ostsin tüki paberit,
Kus joonistasin wigurid:
Üht pilti tahtsin teha ma
Mis laul ei anna luuleta.

274.

Pilt nägi nii kui raudtee rong,
Ta joonistaja — kuulus wang,
Kôrts, lõbumaja oli sees,
Pastori mõis ja kirik ees.

275.

Need põrgu poole ruttasid
Mäest alla, tulde tõttasid;
Küll seda paljud nägiwad
Ja mitmed naeruks paniwad.

276.

Ka paljud parandasid meelt,
Ja pöörasiwad põrgu teelt.
Siis usuisad waht'siwad,
Mu peale kaebtust tõstiwad.

277.

See pahandas siis nende meelt,
Et rahwas pööras põrgu teelt.
Kord kisuti ka hulgani
Mu käest neid kaarta killuni.

278.

Ka soowiti siis surma mull' —
Et kauks see märatseja hull,
Wõi saaks see lugu muudetud
Mind Siberi saaks saadetud.

279.

Siis nende meelest olin ma
Kui hirmus kurjategija,
Ei armu mulle annud nad,
Mind wiimaks wangi mõistsiwad.

280.

Seal ketseriks mind sõimasid
Ja usu naerjaks pilkasid,
Ei aidanud seal nende nõu
Mul lõppes wiimaks seegi au.

281.

Mind kohtu ette kutsuti,
Ja seal mind wabaks mõisteti,
Ja Keisri manifesti peal
Ma wabaduse sain siis seal.

282.

Au annan Wene Keisrile
See Nikolai Teisele
Kes kinkind usuwabadust
Ja usklikule tugewust

283.

Nüüd wõin ma ilmas elada, —
Ükskõik mis usku pidada;
Ei papid miski hinna eest
Wõi trahwida nüüd usumeest.

284.

Nüüd elan praegu rahuga
Ja ise oma usuga,
Wõin tõde kirjast uurida,
Ja teistele ka õpeta.

285.

Küll hirmsad ajad mööda läind —
Kõik waesed martrid neid on näind,
Kus usu pärast tapeti,
Ja hirmsaste werd walati.

286.

Neid tule riidal põleti,
Murdjate ette heideti,
Ka naistel rinnad leigati
Ja lapsed lõhki tõmmati.

287.

Küll ristiusk maailma peal
On nõudnud ohwrid siin ja seal,
See kõige hirksam mõrtsukas
On Rooma paawst Italias.

288.

Ta oma wäe ja wõimuga
Kord walitses ka üle maa;
Ei siis saand otsa tuhandid
Waid mitmed kümned miljonid.

289.

Siis würstid, keisrid, kuningad
Kõik tema alla heitsiwad;
Siis papa oli peremees
Ja ujus martri were sees.

290.

Ka meie esiwanemad
Siis tema piitsa tundsiwad
Kui rüütlid seia sõitsiwad
Neid tema usku wõitsiwad.

291.

Ka meie ajal mitu meest
Weel kannatawad usu eest
Kus seas ka mina, reisimees
Nüüd seisan laulus teie ees.

292.

Mind usu pärast waewatud
Ja piinajatest piinatud.
Ei mingil kombel enam ma,
Wõi oma usku salgada.

293.

See usk on Isast rajatud
Ja Poja surmas kinnitud.
Jäeb seisma põlwest põlweni
Ja igawese ajani.

294.

Ei sellepärast enam ma!
Wõi nende walet uskuda.
Kes pühakirja segawad
Ja seega rahwast petawad.

295i.

Mu palwemaja, kirik ka
On süda, ilma patuta.
Seks pole tarwis tornisid,
Ei kõrgeid maja wormisid.

296.

Mu preester, õpetaja tõest,
On wägew Jumal suurest wäest,
See on mind kaitsnud igal a'al,
Küll kõrbes, laanes, tühjal maal.

297.

Kord murdja elajatega,
Ma pidin seltsis wiibima.
Ei kartnud ma seal mingit muud,
Ka kinni jäid seal nende suud.

298.

Kord misjonär ka püssiga,
Mu elu tahtis lühenda,
Ka siiski Jumalikust wäest,
Ma peasesin see rõõwli käest.

299.

Atlandi okeanis seal,
Pidin surma saama laewa peal,
Ka seal mind kaitsid kõrged käed
Ja püha Waimu armu wäed.

300.

Ei Siberis mind wõtnud külme,
Ka tühjas laanes tapnud nälg.
Nüüd katsku mõni pastor ka,
Nii oma usku proowida.

301.

Mu süda hüppaks rõemu teel,
 Kui sarnast lugu kuuleks weel,
 Kes nõnda walupäiwi näind,
 Nii wiletsusest läbi käind.

302.

Ma kuulutaks ta kuningaks,
 Maailma kuulsaks reisijaks.
 Ei ole miskid parata;
 Kõik reiswad suure rahaga.

303.

Ma üksi luuletaja mees,
 Siin seisan praegu teie ees.
 Need maad kus olen reisind ma,
 Kõik ilma kapitalita.

304.

Küll külmaga ja näljaga,
 Ma olen wõidelnd surmaga.
 Auu Jumalale annan ma,
 Weel elan ma ja terve ka.

305.

Ma pole weelgi wana mees,
 Üks weerand saja aasta sees.
 Ka lähen weelgi reisima
 Ja põhjanaba uurima.

306.

Jääwäljad ootawad mind eest, —
 Seal puhkawad ju mitu meest. —
 Ma pean praegu waikima,
 Iäen tulewiku ootama. (Järgneb.)

Riias, Aleksandri uul. № 6. 8. januaril 1909 a.

Karl A. M. Tennisson.

12.4.82.

20.09

92.11190

EA 11628

11628